

Museologia

Codi: 100055

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500239 Història de l'Art	OT	3	1
2500239 Història de l'Art	OT	4	1
2502758 Humanitats	OT	3	1
2502758 Humanitats	OT	4	1
2504235 Ciència, Tecnologia i Humanitats	OT	4	1

Professor/a de contacte

Nom: Daniel Rico Camps

Correu electrònic: daniel.rico@uab.cat

Idiomes dels grups

Podeu accedir-hi des d'aquest [enllaç](#). Per consultar l'idioma us caldrà introduir el CODI de l'assignatura. Tingueu en compte que la informació és provisional fins a 30 de novembre de 2023.

Equip docent

Carles Sánchez Marquez

Prerequisits

Tenir nocions bàsiques sobre la història de l'art, el col·leccionisme o el museu, el patrimoni i la museografia.

Objectius

Assignatura pensada per donar a conèixer als alumnes el discurs teòric sobre la museologia i reflexionar sobre el paper dels museus avui, especialment el seu paper en el context del benestar de la societat i la salut emocional.

Objectius formatius de l'assignatura:

1) Conèixer el discurs teòric sobre la museologia, els reptes actuals i facilitar instruments que portin a la reflexió sobre temes de recerca, conservació i difusió, especialment la comunicació de la museologia a través de les xarxes socials i les possibilitats que ofereixen les noves tecnologies.

2) Plantejar vies de solució a possibles problemes que poden sorgir en el desenvolupament de l'activitat professional del museòleg, especialment en aquest moment d'incertesa com a conseqüència dels efectes del COVID'19.

3) Conèixer metodologies que permetin la creació d'exposicions i activitats of line i on line, tenint en compte els conceptes d'accessibilitat comunicativa i mediació en els museus.

Resultats d'aprenentatge

Analitzar conceptes bàsics de museologia i museografia

Analitzar els debats actuals o passats sobre gestió, conservació, restauració i sistemes de documentació del patrimoni artístic.

Aplicar les disposicions i els principis jurídics internacionals, estatals i autonòmics relatius a la gestió del patrimoni artístic.

Dissenyar i aplicar programes d'educació en els diferents àmbits de la història de l'art.

Dissenyar programes d'exposicions temporals i permanents incloent-hi la programació d'activitats de caràcter pedagògic per a públic escolar i familiar

Dissenyar programes museogràfics o de gestió del patrimoni artístic.

Dissenyar un programa museogràfic.

Dissenyar, produir, difondre i comercialitzar un producte cultural

Elaborar fitxes de catàleg i inventari del patrimoni arquitectònic o artístic.

Planificar i aplicar projectes i programes museogràfics, utilitzant els coneixements adquirits sobre museologia.

Preparar una proposta d'exposició a partir d'un material proporcionat.

Produir un projecte de gestió i conservació del patrimoni artístic

Competències

Història de l'Art

- Demostrar que es tenen coneixements bàsics de museologia i museografia, així com de la problemàtica actual sobre la conservació i la restauració del patrimoni artístic
- Dissenyar, produir i difondre projectes de gestió del patrimoni artístic.
- Organitzar el comissariat d'exposicions de caràcter permanent i de caràcter temporal.
- Organitzar projectes educatius en diferents nivells de l'ensenyament de la història de l'art, aplicant els coneixements instrumentals relatius a la disciplina.
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.

Humanitats

- Analitzar críticament la cultura de l'actualitat i les circumstàncies històriques en què s'inscriu.
- Analitzar les normatives legals sobre patrimoni cultural i natural.
- Dissenyar, produir, difondre i comercialitzar un producte cultural.
- Generar propostes innovadores i competitives en la recerca i en l'activitat professional.
- Utilitzar adequadament els recursos i les metodologies que s'empren en l'estudi de la cultura contemporània.

Ciència, Tecnologia i Humanitats

- Analitzar les relacions entre naturalesa i cultura utilitzant conceptes de l'antropologia, la filosofia i la història.
- Que els estudiants hagin desenvolupat les habilitats d'aprenentatge necessàries per a emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els seus coneixements al seu treball o vocació d'una forma professional i posseeixin les competències que solen demostrar-se per mitjà de l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes rellevants d'indole social, científica o ètica.
- Reconèixer la dimensió política, social i cultural del desenvolupament de la ciència i la tecnologia en les diferents etapes històriques.
- Utilitzar de manera crítica les eines digitals i interpretar fonts documentals específiques.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar conceptes bàsics de museologia i museografia
2. Analitzar documents de diferents èpoques històriques.
3. Analitzar el marc legal dels drets d'autoria en cinematografia.
4. Analitzar els creadors d'un fenomen artístic en un determinat context cultural.
5. Analitzar els debats actuals o passats sobre gestió, conservació, restauració i sistemes de documentació del patrimoni artístic.
6. Analitzar els receptors d'un fenomen artístic en un determinat context cultural.
7. Analitzar les idees artístiques sobre un fenomen artístic en un determinat context cultural.
8. Analitzar les representacions de les sexualitats en les produccions culturals.
9. Aplicar els conceptes de la teoria de gènere a l'anàlisi de textos culturals.
10. Aplicar els coneixements iconogràfics a la lectura de la imatge artística
11. Aplicar els coneixements sobre idees estètiques i teoria de l'art a l'anàlisi de la imatge cinematogràfica.
12. Aplicar les disposicions i els principis jurídics internacionals, estatals i autonòmics relatius a la gestió del patrimoni artístic.
13. Buscar, seleccionar i gestionar informació de manera autònoma tant en fonts estructurades (bases de dades, bibliografies, revistes especialitzades) com en informació distribuïda a la xarxa
14. Buscar, seleccionar i gestionar informació de manera autònoma tant en fonts estructurades (bases de dades, bibliografies, revistes especialitzades) com en informació distribuïda a la xarxa.
15. Comentar oralment una imatge artística utilitzant la terminologia adequada
16. Contrastar els diferents marcs jurídics aplicables a un cas pràctic de gestió, documentació i conservació del patrimoni artístic.
17. Contrastar els diferents marcs jurídics aplicables al patrimoni artístic
18. Contrastar els diferents marcs jurídics aplicables al patrimoni artístic.
19. Coordinar equips de treball, desenvolupant habilitats de resolució de conflictes i presa de decisions
20. Dissenyar i aplicar programes d'educació en els diferents àmbits de la història de l'art.
21. Dissenyar programes d'exposicions temporals i permanents incloent-hi la programació d'activitats de caràcter pedagògic per a públic escolar i familiar
22. Dissenyar programes museogràfics o de gestió del patrimoni artístic.
23. Dissenyar un programa museogràfic.
24. Dissenyar, produir, difondre i comercialitzar un producte cultural
25. Distingir les transformacions de les relacions de gènere en la història de la cultura.

26. Distingir les tècniques i el procés d'elaboració de l'objecte artístic de l'avantguarda i de les últimes tendències artístiques.
27. Efectuar valoracions i correccions del treball propi.
28. Elaborar fitxes de catàleg i inventari del patrimoni arquitectònic o artístic.
29. Exposar els conceptes propis de la història de l'art.
30. Identificar els diferents tipus de documents.
31. Identificar les imatges artístiques situant-les en el seu context cultural.
32. Participar en debats sobre fets històrics respectant les opinions d'altres participants.
33. Planificar i aplicar projectes i programes museogràfics, utilitzant els coneixements adquirits sobre museologia.
34. Preparar una proposta d'exposició a partir d'un material proporcionat.
35. Produir un projecte de gestió i conservació del patrimoni artístic
36. Reconstruir el panorama artístic del món contemporani.
37. Reconèixer la representació de la masculinitat en la història de les arts.
38. Redactar informes d'expertització artística.
39. Redactar memòries de restauració del patrimoni arquitectònic i artístic.
40. Relacionar les creacions artístiques de diferents èpoques amb altres fenòmens culturals.
41. Transcriure un document històric.
42. Utilitzar els coneixements adquirits en l'elaboració de fitxes, memòries i dictàmens relacionats amb la conservació, la documentació i la difusió del patrimoni artístic (catalogació i inventari, memòries de restauració, expertització artística).
43. Utilitzar les TIC per a l'organització documental.
44. Valorar altres disciplines afins que ajuden a fer un tractament correcte dels documents: sigil·lografia, cronologia, etc.
45. Valorar l'organització d'un arxiu concret.

Continguts

Assignatura pensada per donar a conèixer a l'alumnat el discurs teòric sobre la museologia i reflexionar sobre el paper dels museus avui, especialment el seu paper en el benestar social, la salut i la igualtat de gènere. Això, els ha de permetre ser, en un futur, professionals capaços de resoldre problemes dins del seu camp professional.

La visita presencial o virtual al magatzem d'un museu, a un muntatge expositiu intercanviant opinions amb el propi artista, l'entrevista a professionals en actiu per comentar aspectes de gestió i difusió de les programacions d'un museu, han de permetre als estudiants mostrar les seves habilitats d'aprenentatge per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia i interès. Aquestes activitats estan previstes poder-les portar a terme a través de les noves tecnologies donat que la situació actual farà difícil plantejar-les físicament.

1. Introducció. Definició i evolució dels conceptes: museu, museologia i museografia. Reflexions sobre alguns dels nous reptes que tenen els museus en l'actual context social del segle XXI, el nou paper com a àgora sociocultural.
2. Planificació i arquitectura dels museus. Funcions, tipologies i projectes.
3. Organització d'una institució museística. Recerca i documentació. Polítiques d'adquisició d'obres. Models de fitxes de treball.
4. Avaluació de la sensibilitat de les col·leccions segons el material, moviment d'obres, mètodes i aparells de control. Funcions de les Sales de Reserves. Procediments i reglaments en quant al personal i a les obres.
5. Exposicions. Concepte, disseny i planificació. Procediments a seguir segons tipus d'exposició i formes de presentació of line i on line.
6. Accessibilitat comunicativa. Programes, estudis de públics i avaluació.

Metodologia

Es treballarà per aplicar els coneixements adquirits sobre museologia i museografia en projectes i programes museogràfics que s'estiguin portant a terme en algun espai museístic al llarg del curs (of line i on line), en l'elaboració de la documentació pròpia del camp de la conservació, documentació i la difusió del patrimoni, en elaborar fitxes de catàlegs, de préstec, d'ingrés de peces, administratius, informes i en altres protocols propis de la feina del museòleg.

El tipus de docència i les tutories combinarà l'of line i l'on line, segons la situació en que ens trobem. L'alumne seguirà una avaluació continua realitzant treball individual i en grup que servirà per dirigir l'aprenentatge dels continguts i de les competències.

La professora Teresa Blanch Bofill posarà a disposició dels estudiants materials de l'assignatura per desenvolupar alguns debats i iniciatives de participació general.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Lliçons magistrals, tutories i estudi	35	1,4	6, 7, 10, 29, 32
Qüestionaris en base a lectures i classes of line i on line	40	1,6	4, 6, 7, 29
Tipus: Supervisades			
Treball en grup	12	0,48	1, 5, 17, 23, 32, 33
Visits to museums	13	0,52	20, 24
Tipus: Autònomes			
Treball en grup	50	2	1, 5, 13, 16, 17, 19, 20, 21, 23, 24, 28, 33, 35, 39, 42

Avaluació

AVALUACIÓ CONTINUADA

- Prova parcial 1: 30% de la qualificació final.
- Prova parcial 2: 30% de la qualificació final.
- Un treball de curs que equival al 25%.
- Activitat relacionada amb els seminaris i visites a museus: 15%

En el moment de realització de cada activitat avaluativa, el professor o professora informará l'alumnat (Moodle) del procediment i la data de revisió de les qualificacions.

En cas que les proves no es puguin fer presencialment s'adaptarà el seu format (mantenint-ne la ponderació) a les possibilitats que ofereixen les eines virtuals de la UAB. Els deures, activitats i participació a classe es realitzaran a través de fòrums, wikis i/o discussions d'exercicis a través de Teams, etc. El professor o professora vetllarà perquè l'estudiant hi pugui accedir o li oferirà mitjans alternatius, que estiguin al seu abast.

Perquè els dos exàmens facin mitjana amb la resta de notes, cal aprovar una de les dues proves amb una nota igual o superior a 5 i obtenir com a mínim un 4 a l'altra. A la recuperació, l'alumnat només s'haurà d'examinar de la part suspesa.

Recuperació

Per participar a la recuperació l'alumnat ha d'haver estat prèviament avaluat en un conjunt d'activitats el pes de les quals equivalgui a un mínim de 2/3 parts de la qualificació total. Qui no hagi fet els examens, ni entregat el treball no pot aprovar l'assignatura.

Per participar al procés de recuperació el professor/a pot exigir a l'estudiant haver obtingut una qualificació mínima final, que no pot superar en cap cas el 3,5.

Definició del no avaluable

L'estudiant rebrà la qualificació de "No avaluable" sempre que no hagi lliurat més del 1/3 parts de les activitats d'avaluació.

AVALUACIÓ ÚNICA

L'avaluació única suposa una única data d'avaluació, però no una única activitat d'avaluació.

Per tal de garantir que l'avaluació única acredita la consecució dels objectius i els resultats d'aprenentatge establerts a cada assignatura, l'alumnat que s'aculli a aquesta modalitat s'avaluarà de tres activitats el mateix dia: una prova escrita del temari, el treball de curs i un formulari sobre els seminaris i les visites a museus.

Recuperació

S'aplicarà el mateix sistema de recuperació que per l'avaluació continuada

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Participació al seminari organitzats a classe i a les visites als museus	15%	0	0	12, 15, 21, 24, 38
Proves escrites	60%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45
Treball de grup	25%	0	0	1, 5, 6, 13, 16, 17, 19, 20, 21, 23, 28, 29, 33, 35, 42

Bibliografia

BIBLIOGRAFIA RECOMENADA

ROTAECHE GONZÁLEZ, MIQUEL (2016). Museología y conservación de arte contemporáneo: un conflicto de intereses. Ed. TREA.

JIMENEZ-BLANCO, MARIA DOLORES (2014). Una historia del museo en nueve conceptos. Ed. Càtedra. ISBN 9788437633213.

URGELL PLAZA, FERRAN (2014). Manual de estudios de público de museos. Ed. Trea. ISBN9788497048491.

RICO, J.C. (2012). La enseñanza de la museografía: teorías, métodos y programas. Silex ediciones. ISBN 9788477377627.

POULOT, DOMINIQUE (2011). Museo y museología. Abada editores. ISBN: 978-84-15289-19-7.

ALCALDE, G; BOYA, J; ROIGÉ, X (2010). Museus d'avui. Els nous museus de societat. Girona. ICRPC.

LORD, BARRY Y DEXTER LORD, GAIL (2010, 5è edició). Manual de gestión de museos. Barcelona. Editorial Ariel.

LEÓN, AURORA (2010). El museo: teoría, praxis y utopía. Madrid. Ed. Catedra.

RICO, JUAN CARLOS (2008). La caja de cristal: un nuevo modelo de museo. Ediciones Trea, S.L. (Gijón).

BALLART HERNÁNDEZ, JOSEP (2007). Manual de Museos. Madrid: Editorial Síntesis.

KISSEL, E; DÍAZ PEDREGAL, P; MONIER, V. (2006) "Concepció i gestió dels magatzems de museus". Col·lecció: museus documentació. Barcelona. Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura.

Revista Catalana de Museologia (2005). "Mnemòsine" . Núm.1. Barcelona: Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya - Museu d'Història de Catalunya i Associació de Museòlegs de Catalunya-

SANTACANA MESTRE, JOAN; SERRAT ANTOLÍ, NÚRIA (coords.) (2005) Museografía didáctica. Barcelona. Ed. Ariel.

Revista Catalana de Museologia (2004). "Mnemòsine" . Núm.1. Barcelona: Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya - Museu d'Història de Catalunya i Associació de Museòlegs de Catalunya-

MUÑOZ VIÑAS, S (2003). Teoría Contemporánea de la restauración. Madrid: Síntesis.

MONTANER, JOSEP M. (2003). Museos para el siglo XXI. Barcelona. Ed. Gustavo Gili, SA.

ALONSO FERNÁNDEZ, L (2002). Introducción a la nueva museología. Madrid: Alianza Editorial - Arte y Música-

BOLAÑOS, M (2002). La memoria del mundo. Cien años de museología 1900-2000. Gijón: Trea, SL.

Revista del Castell-Ecomuseu Urbà de Rubí (2002). " Identitats de Rubí", núm.1. Rubí: Ajuntament de Rubí.

KOTLER, NEIL; KOLTER, PHILIP (2001). Estrategias y marketing de museos. Barcelona: Ariel - Patrimonio Histórico.

ALONSO FERNÁNDEZ, L; GARCÍA FERNÁNDEZ, I (2001). Diseño de exposiciones. Concepto, instalación y montaje. Madrid: Alianza Editorial. Arte y Música

DDAA (2001). Gestión de proyectos culturales. Análisis de casos. Barcelona: Ariel Practicum.

DDAA (2001). Debates sobre arte " Los museos y la conservación del patrimonio". Madrid: Fundación BBVA.

MONTANER, JM. (2001) "El museo como espectáculo arquitectónico". Barcelona, Metròpolis Mediterrània, 55. Quadren Central.

PÉREZ SANTOS, E (2000). Estudio de visitantes en museos -metodología y aplicaciones-. Gijón: Trea, SL.

DAVALLON, J (2000). L'exposition a l'oeuvre. Stratégies de communication et médiation symbolique. París: L'Harmattan.

BORONAT, MJ (1999). La política d'adquisicions de la Junta de Museus 1890-1923. Barcelona: Junta de Museus de Catalunya - Publicacions de l'Abadia de Montserrat (Monografies de la Junta de Museus de Catalunya, 1).

RICO, JUAN CARLOS.(1999) Los conocimientos técnicos: museos, arquitectura, arte. Madrid. Sílex Ediciones.

DDAA (1998). Manual jurídic dels museus. Qüestions pràctiques. Madrid: Diputació de Barcelona i Marcial Pons Ediciones Jurídicas y Sociales, SA.

HERNÁNDEZ, F (1998). Manual de museología. Madrid: Editorial Síntesis.

HERNÁNDEZ, F (1998).El museo como espacio de comunicación. Gijón: Ediciones Trea, SL.

BAZTAN, C. (1997) Museos españoles. La renovación arquitectónica. Madrid. Ministerio de Educación y Cultura.

HIDALGO CUÑARRO, JM; coordinador (1996). "Actas del col.loquio internacional sobre la conservación preventiva de bienes culturales". Vigo: Diputación Provincial de Pontevedra.

Riviére, G.H (1993). La Museología. Curso de museología, textos y testimonios. Madrid: Akal- Arte y Estética-

FRANCESCO DAL CO; TOM MUIRHEAD. (1992) Los museos de James Stirling, Michael Wilford y Asociados. Colección de arquitectura. Ed. Electa, España.

WEBGRAFIA

www.musealia.com

www.ac.upc.edu/museu/index.ca.html

www.nuevamuseologia.com

www.icom.museum : http://icom.museum/hist_def_eng.html

www.unesco.org

www.patrimonio-mundial.com

www.cultura.mecd.es

www.gencat.net

www.diba.es

www.museologia.net

www.apme.es

www.aegpc.org

www.amc.org

Programari

Està en l'apartat continguts